

СВІТОВІ ОСВІТНІ ТРЕНДИ: НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
УДУ імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

СВІТОВІ ОСВІТНІ ТРЕНДИ: НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 190-річчю Університету
та 50-річчю Інституту

20–21 червня 2024 року

Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2024

За загальною редакцією професора **В. П. СЕРГІЄНКА**

Редакційна колегія:

- В. П. Андрущенко* – член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, доктор філософських наук, професор;
- Р. Г. Драпушко* – проректор з науково-педагогічної роботи (адміністративно-господарська діяльність), кандидат філософських наук, доцент;
- В. Г. Лавриненко* – проректор з міжнародних зв'язків, кандидат історичних наук, професор;
- Н. В. Марченко* – кандидат педагогічних наук, доцент;
- Шебень Володимир* – кандидат педагогічних наук, професор (Пряшевський університет, Словаччина);
- В. П. Сергієнко* – доктор педагогічних наук, професор;
- В. М. Слабко* – доктор педагогічних наук, професор;
- Г. М. Торбін* – проректор з наукової роботи, доктор фізико-математичних наук, професор;
- В. І. Федоришин* – доктор педагогічних наук, професор;
- Л. І. Гладка* – кандидат фізико-математичних наук, доцент.

С 24 **Світові освітні тренди: навчання впродовж життя в інформаційному суспільстві:** збірник мат. Міжнародної науково-практичної конф., присвяченої 190-річчю Університету та 50-річчю Інституту. – Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. – 278 с.

До збірника ввійшли матеріали учасників Міжнародної науково-практичної конференції “Світові освітні тренди: навчання впродовж життя в інформаційному суспільстві”, у яких науковці розглядають актуальні питання теорії, методології та практики неперервної освіти в умовах соціальних та інформаційних змін.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі психології, педагогіки та дотичних до них наук.

95 ліцензованими робітничими професіями та 365 освітніми програмами підвищення кваліфікації [6].

Отже, в умовах війни ресурсами стресостійкості освіти є: здатність навчатись впродовж життя, підвищувати кваліфікацію, змінювати профорієнтацію в залежності від потреб ринку, розвивати нові компетентності, зокрема: гнучкість, самоорганізацію, саморозвиток, згуртованість. Значущим аспектом суспільного розвитку є використання підходу людиноцентризму, передовсім впровадження ветеранської політики та розвиток інклюзивної освіти з метою надання доступності послуг для осіб з інвалідністю, ветеранів та потерпілих від війни.

Література:

1. 6 000 українців отримали ваучер на навчання за кошти держави з початку року. URL : <https://www.kmu.gov.ua/news/6-000-ukraintsiv-otrymaly-vaucher-na-navchannia-za-koshty-derzhavy-z-pochatku-roku-iuliia-svyrydenko>
2. 41% українців не можуть знайти роботу з гідною оплатою – дослідження (інфографіка). URL : <https://news.finance.ua/ua/41-ukrainciv-ne-mozhut-znayty-robotu-z-hidnoyu-oplatoyu-doslidzhennya-infohrafika>
3. Психосоціальна підтримка для вчителів та учнів. URL : <https://teachforukraine.org/project/psyhosotsialna-pidtrymka-dlya-vchyteliv-ta-uchniv/>
4. 2041 військовослужбовець оформив статус людини з інвалідністю з початку повномасштабного вторгнення. 2023. URL : <https://censor.net/ua/news/3414364/2041-viyiskovoslujbovets-oformyv-status-lyudyny-z-invalidnistyu-z-pochatku-povnomasshtabnogo-vtorgnennya>
5. Потреби та перешкоди ветеранів при працевлаштуванні. *Український ветеранський фонд*. 2023. URL : https://veteranfund.com.ua/wp-content/uploads/2023/07/Zvit_pereshkodi_precevlashtuvanii.pdf
6. Нові можливості для безкоштовного навчання ветеранів. URL : <https://www.kmu.gov.ua/news/novi-mozhlyvosti-dlia-bezkoshtovnoho-navchannia-veteraniv>

УДК 027.7:001.891

*Гончаренко Л. А.,
заступник директора наукової бібліотеки
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова,
м. Київ, Україна*

УНІВЕРСИТЕТСЬКА БІБЛІОТЕКА ЯК РЕСУРСНИЙ ЦЕНТР ТА СТРАТЕГІЧНИЙ ПАРТНЕР У ПІДТРИМЦІ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Університетські бібліотеки є важливими осередками науки та освіти, виконуючи важливу роль у стимулюванні наукових досліджень і розширенні знань. Вони надають студентам і науковцям доступ до різноманітних інформаційних ресурсів: книги, наукові статті, бази даних, цифрові архіви тощо. Крім того, бібліотеки беруть участь в організації навчальних заходів, семінарів та воркшопів, що сприяє розвитку

критичного мислення та дослідницьких навичок. Завдяки сучасним технологіям та інноваційним підходам, університетські бібліотеки активно підтримують міждисциплінарні дослідження та сприяють глобальному обміну знаннями.

У минулому функції бібліотеки можна було порівняти із простими ресурсними центрами, де студенти та викладачі шукали літературу для своїх робіт. Проте сучасна роль університетської бібліотеки значно розширилася, перетворившись з ресурсного центру на стратегічного партнера у науковому дослідженні. Динаміка руху сучасних суспільних процесів у напрямі цифровізації та необмеженого доступу до інформаційних ресурсів зумовила ті зміни що відбулися у діяльності бібліотек. Процеси, що відбуваються у сучасному освітньому середовищі, цифровізація освіти, сучасні потреби користувачів вимагають трансформації та оптимізації у діяльності університетської бібліотеки. Для збереження позитивної динаміки розвитку бібліотеки як суспільно-освітньої інституції бібліотекарі спрямовують всі зусилля для зміцнення ресурсного потенціалу та стимулювали реалізацію доступності якісних інформаційно-бібліотечних послуг користувачам із використанням цифрових можливостей.

Щоб зрозуміти, як університетські бібліотеки стали такими важливими союзниками для викладачів та науковців, давайте розглянемо кілька ключових аспектів їхньої ролі в підтримці наукових досліджень.

Забезпечення доступу до наукових ресурсів. В умовах війни багато українських науковців були позбавлені доступу до робочих місць та інструментів проведення досліджень. Міжнародна наукова спільнота рішуче засуджує російську військову агресію та надає українським дослідникам можливості віддаленого користування передплаченими базами даних наукової інформації, а також відкриває вільний доступ до нових інформаційних ресурсів. Саме університетські бібліотеки забезпечують широкий доступ до наукометричних баз даних та порталів (Scopus, Web of Science, Science Direct, Springer Nature, Research4Life тощо), наукових журналів та інших ресурсів, необхідних для проведення наукових досліджень. Вони виступають ключовими посередниками у наданні студентам і дослідникам доступу до цих важливих інформаційних джерел. Шляхом підписки на ці ресурси та наданням відкритого доступу до них, бібліотеки забезпечують викладачам та науковцям можливість отримання актуальної інформації для їхніх досліджень.

Підтримка при пошуку інформації. З метою підтримки освіти та наукових досліджень в університеті бібліотекарі активно працюють з науковцями для визначення їх потреб щодо поширення наукових доробків в інформаційному середовищі, консультують щодо роботи з архівами відкритого доступу, наукометричними базами даних (Scopus, Web of Science), створення та синхронізація наукових профілів у міжнародних базах даних, Google Scholar, отримання ідентифікаційного номера науковця в ORCID та роботи з бібліографічними менеджерами EndNote, Mendeley тощо. Отож, саме університетські бібліотеки надають консультації та навчання з питань пошуку інформації, використання наукометричних баз даних та ефективного аналізу результатів. Це допомагає викладачам та науковцям знаходити не лише необхідні джерела, але й ефективно їх аналізувати та інтерпретувати.

Підтримка в наукометричних аналізах. Бібліотечні фахівці надають допомогу у визначенні індексів, таких як імпаکت-фактор та квартиль журналу, а також інших показників наукової продуктивності. Вони консультують дослідників щодо використання цих метрик для оцінки впливовості наукових видань та окремих статей.

Фахівці допомагають зрозуміти, як правильно інтерпретувати ці дані, щоб обрати оптимальні журнали для публікації своїх досліджень. Вони також сприяють аналізу наукометричних показників для виявлення тенденцій у певних наукових галузях та визначення найвпливовіших робіт і авторів. Така підтримка є важливою для стратегічного планування наукової діяльності та підвищення видимості і цитованості робіт дослідників.

Це дозволяє визначити сильні та слабкі сторони наукової діяльності, сприяючи підвищенню якості досліджень. Завдяки цьому, наукові установи можуть більш ефективно планувати свою роботу, розподіляти ресурси та приймати обґрунтовані рішення щодо напрямків подальших досліджень.

Крім того, такі аналізи допомагають виявляти перспективні галузі та науковців, що потребують додаткової підтримки або мають високий потенціал для інноваційних відкриттів.

Підтримка у неперервній освіті. Підтримка безперервної освіти є ще однією важливою функцією університетських бібліотек, особливо для викладачів та науковців. Бібліотека виступає платформою для організації проведення навчальних семінарів, тренінгів та воркшопів, присвячених використанню наукометричних баз даних, а також інших сучасних інформаційних ресурсів. Такі освітні заходи допомагають науковцям залишатися в курсі новітніх досягнень та методик у своїх галузях, забезпечуючи постійне підвищення їхньої кваліфікації. Бібліотеки також надають індивідуальні консультації, допомагаючи дослідникам ефективно використовувати доступні інструменти для покращення якості своїх наукових робіт. Крім того, бібліотеки сприяють розвитку навичок критичного мислення та інформаційної грамотності, що є необхідними для успішної наукової діяльності в умовах швидкого зростання обсягів інформації. Завдяки цьому, викладачі та науковці можуть підтримувати свою професійну компетентність, впроваджувати інноваційні підходи у своїй роботі та робити вагомий внесок у розвиток науки та освіти.

Усе вище сказане свідчить про те, що університетські бібліотеки не лише зберігають інформацію, але і поступово стають активними учасниками наукового процесу, сприяють розвитку наукових досліджень та підвищенню їхньої якості. Бібліотеки все більше інтегруються в наукову спільноту, надаючи необхідні ресурси та підтримку для проведення високоякісних досліджень.

Бібліотеки також відіграють важливу роль у підтримці міждисциплінарних досліджень, створюючи платформи для співпраці між різними науковими галузями. Вони сприяють обміну знаннями та ідеями, що стимулює інновації та нові наукові досягнення. В умовах швидких технологічних змін та зростання обсягів інформації, роль університетських бібліотек як стратегічних партнерів у науковому середовищі стає все більш важливою. Вони допомагають орієнтуватися в потоці інформації, забезпечують доступ до найновіших досліджень та підтримують академічну спільноту у всіх аспектах наукової діяльності.